

Talabalarning chet tilini o'rganish jarayonidan zavqlanishida hissiy intellekt xususiyati va sinfdagi muhitning ahamiyati

Ruzmetova Zilola Dilmuradovna

Ma'mun Universiteti "Roman-German" kafedrası o'qituvchi

zilola.ruzmetova111@gmail.com

ORCID 0009-0000-5969-3946

Ijobiy psixologiya - bu psixologiyaning kichik sohasi bo'lib, u baxtni, ijobiy his-tuyg'ularni va optimal faoliyatni targ'ib qilishga qaratilgan (Darakhshan, 2022). Ta'lim sohasida Ijobiy psixologiya inson salohiyatining o'sishi va shaxsiy maqsadlarga erishishda ijobiy tajriba va munosabatlarning muhimligini ta'kidlaydi. Til ta'limidagi Ijobiy psixologiya harakati tufayli ikkinchi chet tilini o'rganish jarayonida turli his-tuyg'ularga sezilarli e'tibor berildi. Keyinchalik, chet tilidagi ta'limda ko'rib chiqiladigan his-tuyg'ular doirasi tashvishdan tortib, keng ko'lamli his-tuyg'ularni, xususan, zavqlanish, sevgi, optimizm va boshqalarni o'z ichiga oladi.

Zavqlanish hissiyotga yo'naltirilgan harakat bo'lib, o'quvchilarning muvaffaqiyatiga ta'sir qiladi (Pekrun va boshq., 2007), chunki chet tili o'rganishdagi hissiyotlar ularni ijodiy bo'lishga undaydi, bu esa ko'proq ishtirok etish va tilni yaxshiroq ishlashga olib keladi (Derahshan va Fathi, 2023). Yaqinda o'tkazilgan so'rovlar shuni ko'rsatadiki, zavqlanish odatda kamroq tashvish, ko'proq motivatsiya va yaxshi yutuqlar bilan bog'liq (Fan and Wang, 2022). Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, chet tillarni o'rganishdagi hissiyotlar tajribasidagi farqlar o'quvchining ichki jihatlari, masalan, o'quv muhiti bilan bog'liq tashqi omillar, jumladan, o'qituvchini qo'llab-quvvatlash, tengdoshlarning o'zaro munosabati yoki sinf muhiti bilan bog'liq bo'lishi mumkin (Dewaele & Dewaele, 2018).

Tildan foydalanish va shaxsiy identifikatsiya o'rtasidagi noyob bog'liqlik hissiy intellektni ushbu sohada ayniqsa muhim qiladi. Chet tillarni o'rganish sohasida hissiy intellect asosiy komponentlarni o'zida mujassamlashtirgan va tilni muvaffaqiyatli o'zlashtirish uchun asos bo'lib xizmat qiladigan poydevor hisoblanadi (Han va boshq., 2022).

Insonning asosiy tuyg'usi sifatida zavqlanish 2007 yildagi Pekruning nazorat-qiymat nazariyasiga mos keladigan muvaffaqiyat va jismoniy faoliyat bilan bog'liq bo'lgan ijobiy, quvontiruvchi tajriba sifatida belgilanadi. Dewaele va MacIntyre (2014) zavq, uni to'siqlar va qobiliyatsiz bo'lishiga qaramay, odamlarni muvaffaqiyatga intilishga undaydigan kuchli tuyg'u sifatida tavsiflaydi. Odamlar, odatda, ular uchun alohida ma'noga ega bo'lgan ish bilan shug'ullanayotganda bu hissiy holatni boshdan kechirishadi. Vaqt va

o'z-o'zini ongli ravishda anglamasdan, diqqatni jamlash va vazifaga bag'ishlash bilan tavsiflangan "oqim holati" g'oyasi ayniqsa chet tillarini o'rgatish va o'rganishda dolzarb bo'lib qoladi (Li va boshq., 2018).

Chet tilini o'rganishdan zavqlanish jarayoni til o'rganish bilan bog'liq konstruktiv affektiv tajriba bo'lib, bu chet tillarini muvaffaqiyatli o'rganishning asosiy tarkibiy qismidir va tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, yuqori darajadagi chet tilidan zavqlanish tajribasiga ega bo'lgan talabalar maqsadli til va madaniyatga nisbatan konstruktiv munosabatda bo'lishadi, tildan tez-tez va kengroq foydalanishadi va yuqori darajadagi malakaga erishadilar. (Dewaele va MacIntyre, 2016).

Ta'lim muhitining umumiy ko'rinishini, atmosferasini va muhitini o'z ichiga olgan sinf muhiti turli tadqiqotlarda o'rganishning hal qiluvchi omili hisoblanadi va u hissiy muhitning subyektiv idroki, ta'lim muhitining ijtimoiy va akademik jihatlari sifatida ko'rsatiladi (Jennings & Greenberg, 2009). Tadqiqotlar sinfdagi muhit va hissiyotlar o'rtasidagi bog'liqlikni aniqladi. Sinflarda o'qituvchi va o'quvchilar boshdan kechiradigan his-tuyg'ular ma'lum bir atmosferani shakllantirishga yordam beradi, bu esa o'z navbatida his-tuyg'ularni qanday qabul qilish, boshdan kechirish va ifodalashga ta'sir qiladi.

Ijobiy sinf iqlimi yuqori darajadagi faollik, ijobiy ta'sir va akademik muvaffaqiyat bilan bog'liq bo'lib, bu konstruktiv hissiy natijalar bilan bog'liq bo'lib, ogohlik, zavqlanish, ishtiyoq, hissiy qobiliyat, farovonlik va masalaga optimistik qarashlarni o'z ichiga oladi. Xorijiy tillarni o'rganish muhitida ijobiy sinf iqlimi tegishlilik tuyg'usini rag'batlantirishi, ijtimoiy o'zaro ta'sir va hamkorlik uchun imkoniyatlar yaratishi va o'quvchilarning motivatsiyasi va ta'limni rivojlantirishdan zavqlanishini oshirishi mumkin. Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, ijobiy muhit o'quvchilarining ta'lim va hissiy ehtiyojlariga sezgir va ochiq bo'lgan, empatiya va ularning nuqtai nazarlariga e'tibor qaratadigan, tanqidiy xatti-harakatlar va qattiq tartib-intizomdan qochadigan o'qituvchilar tomonidan o'rnatiladi.

1. Derakhshan, Revisiting research on positive psychology in second and foreign language education: Trends and directions. *Language Related Research*(2022)
2. J.M. Dewaele *et al.*, The two faces of Janus? Anxiety and enjoyment in the foreign language classroom. *Studies in Second Language Learning and Teaching* (2014)
3. P.A. Jennings *et al.*, The prosocial classroom: Teacher social and emotional competence in relation to student and classroom outcomes. *Review of Educational Research* (2009)
4. J. Fan *et al.*, English as a foreign language teachers' professional success in the Chinese context: The effects of well-being and emotion regulation. *Frontiers in Psychology* (2022)
5. [Sportchi talabalarda kechadigan ruhiy tushkunlik holatini muhim jihatlarini o'rganishning psixologik xususiyatlari](#), AD Raximboy o'g'li - INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH ..., 2023
6. [Creativity is the key of problem solving and innovation](#), ZD Ruzmetova - Innovative Development in Educational Activities, 2024
7. "Temurbeklar maktabi"larida ingliz tili mashg'ulotlarida o'quvchilarning ijtimoiy kompetentsiyasini shakllantirish" SB Shanazarovna-современное образование (Узбекистон).2021

